

LOKAKUUN KUMOUS JA KANSALLISUUSKYSYMYS

Kansallisuuskysymystä ei voida pitää jonain omin-takeisena, kerta kaikkiaan määrättyinä. Kansallisuus-kysymyksen, joka on vain osa nykyisen järjestelmän muuttamista koskevasta yleiskysymyksestä, määrää-vät kokonaan maan yhteiskunnallinen tilanne ja maassa vallitsevan vallan luonne sekä yleensä koko yhteiskunnallisen kehityksen kulku. Tämä tulee erittäin selvästi ilmi vallankumouskaudella Venäjällä, jolloin kansallisuuskysymys ja kansallinen liike Venä-jän reunamaissa muuttavat nopeasti ja kaikkien näh-den sisältöään vallankumouksen kulusta ja tuloksista riippuen.

I

HELMIKUUN VALLANKUMOUS JA KANSALLISUUSKYSYMYS

Venäjän porvarillisen vallankumouksen kaudella (helmikuussa 1917) oli kansallisella liikkeellä reuna-maissa porvarillisen vapausliikkeen luonne. „Vanhan valtakomennon“ vuosisatoja sortamat ja riistämät Venäjän kansallisuudet tunsivat ensi kertaa voimansa ja riensivät taisteluun sortajia vastaan. „Kansallisuus-

sorron lopettaminen“ — se oli liikkeen tunnus. Venäjän reunamaat peittyivät tuokiassa „yleiskansallisilla“ laitoksilla. Liikkeen johdossa oli kansallinen, porvarillis-demokraattinen sivistyneistö. „Kansalliset neuvostot“ Latviassa, Eestissä, Liettuassa, Gruusiassa, Armeniassa, Azerbaidzhanissa, Pohjois-Kaukaasiassa, Kirgiisiassa ja Keski-Volgalla; „Rada“ Ukrainassa ja Bielo-Venäjällä; „Sfatul-Tseri“ Bessarabiassa; „Kurultai“ Krimillä ja Bashkiiriassa; „autonominen hallitus“ Turkestanissa, — siinä ne „yleiskansalliset“ laitokset, joiden ympärille kansallinen porvaristo keräsi voimia. Kysymyksessä oli vapautuminen tsarismista, kansallisuussorron „perussyystä“, ja kansallisten porvarillisten valtioiden muodostaminen. Kansakuntain itsemääräämisoikeus tulkittiin kansallisen porvariston oikeudeksi ottaa reunamaissa valta käsiinsä ja käyttää hyväkseen helmikuun vallankumousta „oman“ kansallisen valtion muodostamiseksi. Vallankumouksen kehittäminen pitemmälle ei sisältynyt eikä voinut sisältyä yllämainittujen porvarillisten laitosten laskelmiin. Tällöin jätettiin ottamatta huomioon, että tsarismen tilalle tulee alaston, naamioimaton imperialismi ja että se, tuo imperialismi, on vielä voimakkaampi ja vaarallisempi kansallisuuksien vihollinen, että se on uuden kansallisuussorron perusta.

Tsarismen kukistaminen ja porvariston valtaantulo ei kuitenkaan johtanut kansallisuussorron hävittämiseen. Kansallisuussorron entisen karkean muodon tilalle tuli uusi, hiotumpi, mutta sitä vaarallisempi sortomuoto. Lvovin—Miljukovin—Kerenskin hallitus ei suinkaan ollut luopunut kansallisuussorron politiikasta, vaan vieläpä järjesti uuden hyökkäyksenkin

Suomea vastaan (eduskunnan hajoittaminen kesällä 1917) ja Ukrainaa vastaan (Ukrainan kulttuurilaitosten hävittäminen). Enemminkin: tämä hallitus, joka luonnoltaan oli imperialistinen, kutsui väestöä jatkaamaan sotaa uusien maiden, uusien siirtomaiden ja kansallisuuksien alistamiseksi. Tähän sitä ajoi, paitsi imperialismiin sisäinen luonne, myöskin se seikka, että Lännessä oli vanhoja imperialistisia valtioita, jotka pyrkivät hillittömästi uusien maiden ja kansallisuuksien alistamiseen ja uhkasivat supistaa tuon hallituksen vaikutuspiiriä. Imperialististen valtioiden taistelu pienten kansallisuuksien alistamiseksi näiden valtioiden olemassaolon ehtona—sellainen kuva paljastui imperialistisen sodan kulussa. Tsarismiin hävittäminen ja Miljukovin—Kerenskin hallituksen ilmaantumisen näyttämölle ei tuonut kerrassaan mitään parannusta tähän surkeaan kuvaan. On luonnollista, että mikäli reunamaiden „yleiskansalliset“ laitokset ilmaisivat pyrkimystä valtiolliseen itsenäisyyteen, ne kohtasivat ylivoimaisen vastustuksen Venäjän imperialistisen hallituksen taholta. Mikäli ne taas, lujittaessaan kansallisen porvariston valtaa, jäivät kuuroiksi „omien“ työläistensä ja talonpoikainsa tärkeimmille elineduille, ne aiheuttivat näiden keskuudessa nurinaa ja tyytymättömyyttä. Niinsanotut „kansalliset rykmentit“ valoivat vain öljyä tuleen: ylhäältäpäin uhkaavaa vaaraa vastaan ne olivat voimattomia, alhaalta päin uhkaavaa vaaraa ne taas vain lisäsivät ja syvensivät. „Yleiskansalliset“ laitokset jäivät suojattomiksi ulkoapäin tulevia iskuja vastaan samoin kuin sisältäpäin uhkaavaa purkausta vastaan. Syntymässä olleet porvarilliset kansalliset valtiot alkoivat

lakastua ennenkuin olivat ehtineet edes puhjeta kukkaan.

Täten itsemääräämisperiaatteen vanha porvarillis-demokraattinen tulkinta muuttui luulotteluksi ja menetti vallankumouksellisen sisältönsä. Oli selvää, ettei sellaisissa oloissa voinut olla puhettakaan kansallisuussorron hävittämisestä eikä pienten kansallisten valtioiden itsenäisyyden pystyttämisestä. Kävi ilmeiseksi, että sorrettujen kansallisuuksien työtätekevien joukkojen vapautus ja kansallisuussorron hävittäminen eivät ole ajateltavissakaan ilman pesäeroa imperialismista, ilman „oman“ kansallisen porvariston kukistamista ja ilman sitä, että työtätekevät joukot itse ottavat vallan omiin käsiinsä.

Tämä tuli erittäin selvästi näkyviin Lokakuun kumouksen jälkeen.

II

LOKAKUUN VALLANKUMOUS JA KANSALLISUUSKYSYMYS

Helmikuun vallankumouksessa piili sovittamattomia sisäisiä ristiriitoja. Vallankumous suoritettiin työläisten ja talonpoikain (sotilaiden) ponnistuksilla, mutta vallankumouksen tuloksena valta siirtyikin porvaristolle eikä työläisille ja talonpojille. Suorittamalla vallankumouksen työläiset ja talonpojat tahtoivat tehdä lopun sodasta ja saada rauhan, kun taas valtaan nousut porvaristo pyrki käyttämään hyväkseen joukkojen vallankumouksellista innostusta sodan jatkamiseksi, rauhaa vastaan. Taloudellinen rappiotila maassa ja elintarvikepula vaativat pääomien ja teollisuuslaitosten pakkoluovuttamista työläisten hyväksi, tilan-

herrain maiden pakkoluovuttamista talonpoikain hyväksi, mutta Miljukovin—Kerenskin porvarillinen hallitus seiso i tilanherrain ja kapitalistien etujen var-
tiossa suojellen näitä päättävästi työläisten ja talon-
poikain hyökkäysryityksiltä. Se oli porvarillinen
vallankumous, joka suoritettiin työläisten ja talon-
poikain käsin riistäjien hyväksi.

Mutta maa riutui edelleenkin imperialistisen sodan,
taloudellisen rappiotilan ja elintarvikepulan taakan
alla. Rintama oli luhistumis- ja hajoamistilassa. Teh-
taat alkoivat seisahtua. Maassa kasvoi nälänhätä.
Helmikuun vallankumous sisäisine ristiriitoineen
osoittautui ilmeisen riittämättömäksi „maan pelasta-
miseksi“. Miljukovin—Kerenskin hallitus osoittautui
ilmeisen kykenemättömäksi ratkaisemaan vallanku-
mouksen peruskysymyksiä.

Oli välttämätön uusi, sosialistinen vallankumous
maan johtamiseksi pois imperialistisen sodan ja talou-
dellisen rappiotilan umpikujasta.

Tämä vallankumous tuli Lokakuun kumouksen
tuloksena.

Kukistamalla tilanherrain ja porvariston vallan ja
panemalla sen tilalle työläisten ja talonpoikain hallituk-
sen Lokakuun kumous ratkaisi yhdellä iskulla helmi-
kuun vallankumouksen ristiriidat. Tilanherrain ja
kulakkien kaikkivallan lopettaminen ja maan luovutta-
minen maaseudun työtätekevien joukkojen käyttöön;
tehtaiden pakkoluovuttaminen ja niiden antaminen
työläisten haltuun; pesäero imperialismista ja rosvo-
sodan lopettaminen; salaisten sopimusten julkaiseminen
ja vieraiden alueiden anastamiseen tähtäävän politiikan
paljastaminen; lopuksi, sorrettujen kansojen työtäteke-

vien joukkojen itsemääräämisen julistaminen ja Suomen riippumattomuuden tunnustaminen, — siinä ne perustoimenpiteet, jotka Neuvostovalta toteutti neuvostovallankumouksen alussa.

Se oli todella **socialistinen** vallankumous.

Maan keskuksessa aloitettu vallankumous ei voinut pitkäksi aikaa jäädä sen alueen ahtaisiin puitteisiin. Voitettuaan keskuksessa sen oli pakostakin levittävä reunamaihin. Ja todellakin, vallankumousaalto vyöryi pohjoisesta heti kumouksen ensi päivistä alkaen yli koko Venäjän vallaten reunamaan toisensa jälkeen. Mutta siellä se törmäsi jo ennen Lokakuuta muodostuneiden „kansallisten neuvostojen“ ja alue-„hallitusten“ (Doni, Kubani, Siperia) patoa vasten. Asia oli niin, että nämä „kansalliset hallitukset“ eivät halunneet kuulla puhuttavankaan socialistisesta vallankumouksesta. Ollen luonteeltaan porvarillisia ne eivät lainkaan tahtoneet hävittää vanhaa, porvarillista järjestelmää, — päinvastoin, ne pitivät velvollisuutenaan sen säilyttämistä ja lujittamista kaikin voimin. Ollen olemukseltaan imperialistisia ne eivät lainkaan tahtoneet katkaista välejänsä imperialismin kanssa, — päinvastoin, ne olivat aina valmiit anastamaan ja alistamaan valtaansa „vieraiden“ kansallisuuksien alueiden paloja ja palasia, jos siihen tarjoutui tilaisuus. Ei ole ihme, että „kansalliset hallitukset“ reunamaissa julistivat sodan maan keskuksessa olevaa socialistista hallitusta vastaan. Mutta kun ne olivat julistaneet sodan, ne muuttuivat luonnollisesti taantumuksen pesäkkeiksi, jotka vetivät ympärilleen kaiken sen, mikä Venäjällä oli vastavallankumouksellista. Kukapa ei tietäisi, että sinne, noihin pesäkkeisiin, alkoivat rientää

kaikki Venäjältä ulosheitetyt vastavallankumoukselliset ja että siellä, noiden pesäkkeiden ympärillä, he muodostivat „kansallisia“ valkokaartilaisrykmenttejään.

Mutta paitsi „kansallisia hallituksia“ reunamaissa on myöskin kansallisia työläisiä ja talonpoikia. Järjestettyään jo ennen Lokakuun kumousta omiksi vallankumouksellisiksi edustajain Neuvostoiksi Venäjän keskiosassa olevien edustajain Neuvostojen malliin, he eivät olleet koskaan katkaisseet yhdyssiteitä pohjoisessa oleviin veljiinsä. Hekin pyrkivät voittamaan porvariston, hekin taistelivat sosialismin voiton puolesta. Ei ole ihme, että heidän selkkauksensa „omien“ kansallisten hallitusten kanssa kasvoi päivä päivältä. Lokakuun kumous vain lujitti reunamaiden työläisten ja talonpoikain liittoa Venäjän työläisten ja talonpoikain kanssa sytyttäen heissä uskon sosialismin voittoon. Sitä vastoin „kansallisten hallitusten“ sota Neuvostovaltaa vastaan kärjisti kansallisten joukkojen selkkausta näiden „hallitusten“ kanssa täydelliseen pesäeroon saakka niistä, avoimeen kapinaan niitä vastaan.

Täten muodostui koko Venäjän työläisten ja talonpoikain sosialistinen liitto Venäjän reunamaiden kansallis-porvarillisten „hallitusten“ vastavallankumouksellista liittoa vastaan.

Jotkut selittävät reunamaiden „hallitusten“ taistelun taisteluksi kansallisen vapautuksen puolesta Neuvostovallan „sydämetöntä sentralismia“ vastaan. Mutta se ei ole lainkaan totta. Yksikään valta maailmassa ei ole sallinut niin laajaa desentralismia, yksikään hallitus maailmassa ei ole antanut kansoille niin täydellistä kansallista vapautta kuin Neuvostovalta Venäjällä.

Reunamaiden „hallitusten“ taistelu on ollut ja pysyy porvarillisen vastavallankumouksen taisteluna sosialismia vastaan. Kansallinen lippu liitetään mukaan vain joukkojen peittämiseksi, kansanomaisena lippuna, joka on sopiva kansallisen porvariston vastavallankumouksellisten hankkeiden verhoamiseksi.

Mutta „kansallisten“ ja alue-„hallitusten“ taistelu ei ollut tasaväkistä. Jouduttuaan rynnäköidyiksi kahdelta taholta: ulkoapäin, Venäjän Neuvostovallan taholta, ja sisältäpäin, „omien“ työläistensä ja talonpoikainsa taholta, „kansallisten hallitusten“ oli pakko perääntyä heti ensimmäisten taistelujen jälkeen. Suomen työläisten ja torpparien⁸⁶ kapina ja porvarillisen „Senaatin“ pako; Ukrainan työläisten ja talonpoikain kapina ja porvarillisen „Radan“ pako; työläisten ja talonpoikain kapina Donilla, Kubanilla ja Siperiassa sekä Kaledinin, Kornilovin ja Siperian „hallituksen“ romahdus; Turkestanin köyhälistön kapina ja „autonomisen hallituksen“ pako; agraarivallankumous Kaukaasiassa ja Gruusian, Armenian ja Azerbaidzhanin „kansallisten neuvostojen“ täydellinen avuttomuus, — sellaisia ovat kaikille tunnetut tosiasiat, jotka osoittivat reunamaiden „hallitusten“ täydellisen eristyneisyyden „omista“ työtätekevistä joukoistaan. Kärsittyään perinpohjaisen tappion „kansallisten hallitusten“ oli „pakko“ pyytää apua „omia“ työläisiinsä ja talonpoikiaan vastaan Lännen imperialisteilta, noilta koko maailman kansallisuuksien ijänikuisilta sortajilta ja riistäjiltä.

Siten alkoi ulkomaisen puuttumisen ja reunamaiden miehittämisen kausi, joka vielä kerran paljasti „kansallisten“ ja alue-„hallitusten“ vastavallankumouksellisen luonteen.

Vasta silloin kävi kaikille ilmeiseksi, että kansallinen porvaristo ei pyri „kansansa“ vapauttamiseen kansallisuussorrosta, vaan se pyrkii kansastaan liikevoiton pusertamisen vapauteen, etuoikeuksiensa ja pääomiensa säilyttämisen vapauteen.

Vasta silloin kävi selväksi, että sorrettujen kansallisuuksien vapautuminen on mahdotonta ilman pesäeroa imperialismista, ilman sorrettujen kansallisuuksien porvariston kukistamista, ilman vallan siirtymistä näiden kansallisuuksien työtätekevien joukkojen käsiin.

Täten itse vallankumouksen kulku paljasti ja heitti syrjään itsemääräämisperiaatteen vanhan, porvarillisen käsityksen, jonka tunnuksena on: „Kaikki valta kansalliselle porvaristolle“. Itsemääräämisperiaatteen sosialistinen käsitys, jonka tunnuksena on: „Kaikki valta sorrettujen kansallisuuksien työtätekeville joukoille“, sai kaikki soveltamisoikeudet ja -mahdollisuudet.

Tehtyään lopun vanhasta, porvarillis-kansallisesta vapausliikkeestä Lokakuun kumous aloitti siten sorrettujen kansallisuuksien työläisten ja talonpoikain uuden, sosialistisen liikkeen aikakauden, liikkeen, joka on suunnattu kaikkea — siis myös kansallista — sortoa vastaan, „oman“ ja vieraan porvariston valtaa vastaan, imperialismia vastaan yleensä.

III

LOKAKUUN KUMOUKSEN YLEISMAAILMALLINEN MERKITYS

Voitettuaan Venäjän keskuksessa ja vallattuaan joukon reunamaita Lokakuun vallankumous ei voinut rajoittua Venäjän alueellisiin puitteisiin. Imperialistisen maailmansodan ja syvissä kansankerroksissa

ilmenevän yleisen tyytymättömyyden ilmapiirissä se ei voinut olla siirtymättä naapurimaihin. Eronteko imperialismista ja Venäjän vapautuminen rosvosodasta; salaisten sopimusten julkaiseminen ja juhlallinen kieltäytyminen vieraiden maiden anastamisen politiikasta; kansallisen vapauden julistaminen ja Suomen riippumattomuuden tunnustaminen; Venäjän julistaminen „kansallisten neuvostotasavaltojen federatioksi“ ja Neuvostovallan maailmalle heittävä kutsu päättäväiseen taisteluun imperialismia vastaan,— kaikki tämä ei voinut olla tekemättä syvää vaikutusta orjuutettuun Itään ja verenvuodosta nääntyvään Länteen.

Ja todellakin, Lokakuun vallankumous on maailman ensimmäinen vallankumous, joka teki lopun Idän sorrettujen kansojen työtätekevien joukkojen vuosisataisesta horrostilasta ja veti ne taisteluun maailman imperialismia vastaan. Työväen ja talonpoikain Neuvostojen muodostaminen Persiassa, Kiinassa ja Intiassa Venäjän Neuvostojen malliin puhuu tästä kyllin vakuuttavaa kieltä.

Lokakuun vallankumous on maailman ensimmäinen vallankumous, joka oli Lännen työläisille ja sotilaille elävänä ja pelastavana esimerkkinä ja sysäsi heitä sodan ja imperialismiin ikeestä todellisen vapautumisen tielle. Itävalta-Unkarin ja Saksan työläisten ja sotilaiden kapina, työväen ja sotilaiden edustajain Neuvostojen muodostaminen sekä vajaa-oikeudellisten Itävalta-Unkarin kansojen vallankumouksellinen taistelu kansallisuussortoa vastaan ovat tästä kyllin kaunopuheisena osoituksena.

Kysymys ei ole lainkaan siitä, ettei taistelu Idässä eikä edes Lännessäkään ole vielä ehtinyt vapautua

porvarillis-natsionalistisista kerrostumista,— kysymys on siitä, että taistelu imperialismia vastaan on alkanut, että se jatkuu ja että sen on ehdottomasti kehityttävä loogilliseen päätökseensä.

Ulkomainen puuttuminen ja „ulkomaisten“ imperialistien miehityspolitiikka vain kärjistävät vallankumouksellista kriisiä vetämällä taisteluun uusia kansoja ja laajentamalla niitä alueita, joissa tapahtuu vallankumouksellisia yhteenottoja imperialismin kanssa.

Solmiten yhdyssiteet takapajuisen Idän ja edistyneen Lännen kansojen välillä Lokakuun kumous vetää ne siten yhteiseen taisteluleiriin imperialismia vastaan.

Täten kansallisuuskysymys kasvaa kansallisuussortoa vastaan käytävän taistelun osakysymyksestä kansakuntien, siirtomaiden ja puolisiirtomaiden imperialismista vapauttamisen yleiskysymykseksi.

II Internationalen ja sen johtajan Kautskyn kuolemansyntyinä onkin m.m. juuri se, että ne ovat jatkuvasti hairahtuneet kansallisen itsemäärämisen kysymyksen porvarilliseen käsittämiseen, eivät ole ymmärtäneet sen vallankumouksellista sisältöä, eivät ole osanneet tai eivät ole tahtoneet asettaa kansallisuuskysymystä imperialisminvastaisen avoimen taistelun vallankumoukselliselle pohjalle, eivät ole osanneet tai eivät ole tahtoneet yhdistää kansallisuuskysymystä siirtomaiden vapauttamiskysymykseen.

Bauerin ja Rennerin tapaisten itävaltalaisten sosialidemokraattien tylsyys ilmeneekin oikeastaan juuri siinä, että he eivät ole ymmärtäneet kansallisuuskysymyksen eroittamatonta yhteyttä valtakysymykseen, vaan ovat pyrkineet irrottamaan kansallisuuskysy-

myksen politiikasta ja sulkemaan sen kulttuuri- ja valistuskysymysten puitteisiin unohtaen sellaisten „pikku asiain“ olemassaolon kuin imperialismi ja sen orjuuttamat siirtomaat.

Sanotaan, että nousevan sosialistisen vallankumouksen oloissa itse tapaustenkulku on kumonnut itsemääräämisoikeuden ja „isänmaanpuolustuksen“ periaatteet. Tosiasiassa on kumottu ei itsemääräämisoikeuden ja „isänmaanpuolustuksen“ periaatteita, vaan niiden porvarillinen tulkinta. Riittää, kun luo silmäyksen miehitettyihin alueisiin, jotka nääntyvät imperialismin sorron alla ja pyrkivät kiihkeästi vapautukseen; riittää, kun luo silmäyksen Venäjään, joka käy vallankumouksellista sotaa sosialistisen isänmaan puolustamiseksi imperialismin rosvoilta; riittää, kun syvenyy ajattelemaan Itävalta-Unkarissa nykyään kehkeytyviä tapahtumia; riittää, kun luo silmäyksen orjuutettuihin siirtomaihin ja puolisiirtomaihin, jotka ovat jo perustaneet maissaan Neuvostoja (Intia, Persia, Kiina), — riittää, kun luo silmäyksen kaikkeen tähän, jotta voitaisiin ymmärtää sosialistisesti käsitetyn itsemääräämisperiaatteen koko vallankumouksellinen merkitys.

Lokakuun kumouksen suuri yleismaailmallinen merkitys onkin pääasiassa juuri siinä, että se:

1) laajensi kansallisuuskysymyksen puitteita muuttaen sen Euroopassa kansallisuussortoa vastaan käytävän taistelun osakysymyksestä sorrettujen kansojen, siirtomaiden ja puolisiirtomaiden imperialismista vapauttamisen yleiskysymykseksi;

2) avasi laajat mahdollisuudet ja oikeat tiet tätä vapautumista varten helpottaen siten huomattavasti

Lännen ja Idän sorrettujen kansojen vapautumista vetämällä ne imperialismia vastaan käyttävän voittoisan taistelun yleiseen uomaan;

3) rakensi täten sillan sosialistisen Lännen ja orjuutetun Idän välille pystyttämällä vallankumousten uuden rintaman: Lännen proletaareista Venäjän vallankumouksen kautta Idän sorrettuihin kansoihin, maailman imperialismia vastaan.

Tällä oikeastaan onkin selitettävissä se kuvaamaton innostus, millä Idän ja Lännen työtätekevät ja riistetyt joukot suhtautuvat nykyisin Venäjän proletariaattiin.

Tällä pääasiassa onkin selitettävissä se raivokkuus, jonka vallassa maailman imperialistirosvot ovat nyt syöksyneet Neuvosto-Venäjän kimppuun.

„Pravda“ № 241 ja 250;
marraskuun 6 ja 19 pnä 1918
Allekirjoitus: J. Stalin